

Bilimi Açamadık, Felsefeyi Anlatamadık

Güncel Önkal

Filozoflar (felsefeciler) genelde olması gereken üzerinde dururlarken, olanın açıklanması noktasında da rasyonel analizi olanaklı kılan koşulları da belirlerler. Felsefe ve onun komşuları olan diğer sosyal bilimlerin (sosyolojinin, psikolojinin, edebiyatın, iletişim bilimlerinin...) "bilgi"nin yeniden değerlendirilmesi bağlamında üzerine çeşitli görevler düşmektedir. Felsefenin üstüne düşen sorumluluklardan başlıcası "yeniden kavramlaştırma" olabilir. Bilginin normatif olarak değerlendirilmesi değil, bundan böyle bilginin dönüşüm ve değişim içinde değerlendirilmesi ancak bilgiyi dönüştüren ve değiştiren süreçlerin hesaba katılması ile mümkün olabilmektedir. İşte, felsefeci ya da felsefeci düşünen bir sosyal bilimci bu aşamada mevcut bilgilerinin mutlak doğruluğunu ya da gönül veya akıl bağıyla bağlandığı teorilerin ne dediğini değil, şimdi ve burada olup bitenin, oluş ilişkisinin içerisinde elindeki güncel bilgiyi değerlendirmek durumundadır. Bilgi-bilim ilişkisi artık sosyal bir ilişkidir, mekanik ve dört duvar arasında sıkışmış değildir.

Toplumlar özellikle küreselleşme olgusu karşısında sağanak halindeki enformasyon akışının altında belli türden yönlendirilmiş/önceden belirlenmiş, tüketime yönelik sosyal ilgi ile günlerini idame ettirmektedirler. Sosyal ilgi, o toplumun kültürüne, tarihsel ve coğrafi koşullarına bağlı olduğu kadar toplumun teknik bilgiyi kullanma alışkanlıklarına ve kapasitesine de bağımlıdır. Bilgi akışı inanılmaz boyutlara ve bir o kadar da öylesine özgür koşullara kavuşmuştur ki, dünyanın bir ucundaki birey tek tuşla diğer uçta olup bitenin bilgisine ulaşabilmektedir. İşte bu noktada, adeta "gelip bireyi bulan bilgi"nin niteliği, kullanımı, kazandırdığı nosyon ve bilimsel ilerlemenin imkanı felsefi bir analizi gerekli kılmaktadır.

Bahsedilen güncel bilgi akışı profesyonel bilimsel ilerleme ile toplumdaki bilimsel ilerleme arasında bir uçurum oluşturmuştur. Bilgi akışı nitelikli ve zenginleştirici değil daha rahat, kolay anlaşılana göz önüne çıkarmak üzerine kuruludur. Bilimadamlarının elde ettiği başarı da bu yeni koşul karşısında, vakanın tanımını yapmaktan çok vakanın pratik hayattaki karşılığını ifade edecek tanımlar sayesinde anlaşılabilir.

Felsefenin nerede kullanılacağı hep sorulur. Popüler konulara felsefenin nasıl uygulandığını gösteremedikçe filozoflar bu gezegenin dışından akıl sağlıkları yerinde olmayan, boş konularla uğraşan zavallı insanlar olarak algılanagelecektir. Filozofların bel bağladıkları değerler ise güncel gidişatın yaşam anlayışına, teknik koşullarına, bilgi-bilimsel temellerine aykırı hale geldikçe pasif kalırlar; terk edilirler. Gereksinimleri karşılamaktan yoksun değerlerin eğitimi de içselleştirilemez. Dolayısıyla, bilimin insanlığa sağladığı bilginin, değerleri duyuş açısından varlığı doğru işlevi yerine getirmesine bağlıdır. Düşünülen ile uygulanan arasındaki epistemolojik uçurumların daha fazla derinlik kazanmaması için, bilimsel değişimlerin imkanı ve ahlakı ancak halihazırdaki koşulların gerçekliğinin doğru analizi ile geçerli olabilecektir.

Sosyo-politik bilgi akışı karşısında bilimsel değişim kendisini ideolojilere, mutlak sayılan gerçeklere, tarihsel temalara, yerel kabullenişlere, etkinliği gerçekleştiren bilimadamlarının öznel bakış açılarına mahkum etmemelidir. Olması gereken her zaman olanı yadırgamak yoluyla değil, bazen de kabul etmeyi ve olanın koşullarında kendisini dile getirerek anlaşılabilir, aktarılabilir belki de günümüz içerisinde popülerleşerek vücut bulacaktır. Bilim etkinliği, kendinde bir amaç olarak dört-duvar arası eyleme dönüştüğünde toplum ile iletişimi kopar. Bilim kendi içine kapalı konuma gelebilir. Açılıp

saçılmamış, günü yakalayamamış bilim, uygar olanlar kategorisinde hak ettiği yeri alamamış toplumlari daha da muhafazakar kılar.

Sözün özü güncel bilgi akışından bihaber felsefecilerin ayıbı büyüktür. Bilimi açmamışlardır. Açmak için çalışanları popürlükle suçlamışlardır. Light felsefe-dark felsefe yargıçlığını ancak halk yapabilir. Halka felsefeni anlatabiliyorsan filozofsun!